

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

ДОПУЩЕНО до захисту
В.о. завідувача кафедри, к.т.н., доц.
_____ Ганна ПОЛСТАЄВА
«__» _____ 20__ р

РОЛЬ ДИЗАЙНЕРІВ-ГРАФІКІВ ТА ХУДОЖНИКІВ УКРАЇНИ У
БОРОТЬБИ З РОСІЙСЬКОЮ АГРЕСІЄЮ
КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
022 Дизайн

Виконавець:

Студент групи БД2 _____ Вергей Д. В.
(ПІБ)

Керівник:

к.мист, доцент _____ Білик А. А.
(ПІБ)

Консультанти з розділів:

Основний розділ

к.мист, доцент _____ Білик А. А.
(ПІБ)

Нормоконтроль:

ст. викл. _____ Чорностан Г.В.
(ПІБ)

Херсон 2023

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

Кваліфікаційна робота
Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи)

МАГІСТР

(освітній ступень)

Роль дизайнерів-графіків та художників України у
боротьбі з російською агресією

Виконав: студент   2   курсу,
групи   6Д1

спеціальності   022"Дизайн"
(шифр і назва спеціальності)

  Вертей Д. В.

(прізвище та ініціали)

Керівник к.мист, доцент   Білик А.А
(прізвище та ініціали)

Рецензент к.мист, доцент   Ткаченко Р.В.
(прізвище та ініціали)

Херсон- 2023

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет Інформаційних технологій та дизайну
 Кафедра Дизайну
 Освітній рівень Магістр
 Спеціальність 022 Дизайн
 (шифр і назва)

ДОПУЩЕНО до захисту
 В.о. завідувача кафедри, к.т.н., доц.
Ганна ПОЛСТАЄВА
 «   »   20   р

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Вертей Діана Владиславівна
 (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Роль дизайнерів-графіків та художників України у боротьбі з російською агресією

керівник роботи Білик Анна Анатоліївна,
 (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від "02" жовтня 2023 року №516-с

2. Строк подання студентом роботи 14.01.2024 р.

3. Вихідні дані до роботи Робота складається з трьох розділів. Перший розділ - теоретичні основи дослідження. Другий розділ- консолідує роль дизайну і мистецтва в українському суспільстві. Третій розділ- проєктна частина роботи. Теоретичні матеріали та технічне завдання по розробці та презентації ролі графічних дизайнерів-графіків та художників України у боротьбі з російською агресією.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

Розділ 1. Теоретичні основи дослідження

Розділ 2. Консолідує роль дизайну і мистецтва в українському суспільстві.

Розділ 3. Проєктна частина роботи.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Ілюстрації, фотографії, презентація PowerPoint.

6. Консультанти розділів работ

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Основний розділ	Білик А.А. к.мист, доц		
Нормоконтроль	Чорностан Г.В. ст.викл		

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Визначення теми роботи, об'єкту, мети, завдання	01.05.2023р.- 10.05.2023 р.	
2	Написання змісту	11.05.2023р.- 30.05.2023 р.	
3	Пошук необхідних матеріалів по темі дипломного проекту	01.07.2023р.- 20.07.2023 р.	
4	Робота над першим розділом, висновки до розділу	01.08.2023 р.- 05.09.2023 р	
5	Робота над другим розділом, висновки до розділу	10.09.2023 р.- 30.09.2023 р.	
6	Робота над третім розділом, висновки до розділу	01.10.2023 р.- 30.10.2023 р.	
7	Вичитка та корекція чорнового варіанту дипломної роботи	16.11.2023 р.- 17.11.2023 р	
8	Презентація проекту	18.11.2023 р.- 22.11.2023 р.	
9	Провести роботу над зауваженнями після попереднього захисту дипломної роботи.	02.12.2023 р.- 15.12.2023 р.	

Студент _____ Вертей Д.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)Керівник роботи _____ Білик А. А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Вертей Д. Роль дизайнерів-графіків та художників України у боротьбі з російською агресією. – Рукопис.

Робота на здобуття освітнього ступеню магістра за спеціальністю 022 – Дизайн. Херсонський національний технічний університет. Херсон, 2023. У роботі розглянуто роль дизайнерів-графіків та художників України у боротьбі з російською агресією. Вивчено способи, які дизайнери-графіки та художники України використовують, щоб кинути виклик російській пропаганді. Показано як вони просувають українську ідентичність і культуру, а також відстоюють права людини та демократичні цінності. Проведено аналіз роботи провідних художників і дизайнерів, а також вивчення ширшого культурного ландшафту в Україні. Описано як митці та дизайнери сприяють політичним рухам і надихають на соціальні зміни, а також про те, як їхня робота впливає на культурний і політичний ландшафт нації. Також проаналізовано сучасний стан наукової розробки теми, з'ясовано специфіку й інформативні можливості джерельної бази.

На основі аналітичного способу дослідження з'ясовано функції дизайну та мистецтва під час війни, розкрито патріотичний зміст муралів під час війни в Україні та за кордоном. Простежено відображення російсько-української війни у роботах скульпторів України за допомогою дослідження їх біографії та робіт після початку конфлікту. Увагу було зосереджено на творчих роботах Михайла Реви, Михайла Колодка, Анатолія Сакалоша та інших. Досліджено тематику поштової графічної продукції під час російсько-української війни на прикладі марок «Укрпошти».

Ключові слова: графічний дизайн, шопери, функції мистецтва, мурали, поштова графічна продукція, скульптура, російська агресія.

ABSTRACT

Vertei D. The role of graphic designers and artists of Ukraine in the fight against Russian aggression. – Manuscript.

Work on obtaining a master's degree in the specialty 022 - Design. Kherson National Technical University. Kherson, 2023. The work examines the role of graphic designers and artists of Ukraine in the fight against Russian aggression. The methods that graphic designers and artists of Ukraine use to challenge Russian propaganda have been studied. It is shown how they promote Ukrainian identity and culture, as well as defend human rights and democratic values. An analysis of the work of leading artists and designers was carried out, as well as a study of the broader cultural landscape in Ukraine. Describes how artists and designers contribute to political movements and inspire social change, and how their work affects the nation's cultural and political landscape. The current state of scientific development of the topic was also analyzed, the specifics and informative possibilities of the source base were clarified.

Based on the analytical method of research, the functions of design and art during the war were clarified, the patriotic content of murals during the war in Ukraine and abroad was revealed. The reflection of the Russian-Ukrainian war in the works of sculptors of Ukraine is traced through the study of their biographies and works after the beginning of the conflict. Attention was focused on the creative works of Mykhailo Reva, Mykhailo Kolodko, Anatoly Sakalosh and others. The topic of postal graphic products during the Russian-Ukrainian war was studied using the example of "Ukrposhta" stamps.

Keywords: graphic design, shoppers, functions of art, murals, postal graphic products, sculpture, Russian aggression. topic of postal graphic products during the Russian-Ukrainian war was studied using the example of "Ukrposhta" stamps.

Keywords: design, graphic design, shoppers, functions of art, functions of design, murals, postal graphic products, sculptures, functional transformation of design.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	11
1.1. Аналіз літературних джерел	11
1.2. Функціональна трансформація дизайну та мистецтва під час війни	18
1.3. Функції мистецтва і дизайну	23
Висновки	30
РОЗДІЛ 2 КОНСОЛІДУЮЧА РОЛЬ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВА В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ	32
2.1. Розвиток муралізму під час війни	32
2.2. Поштова графічна продукція під час російсько-української війни.....	41
2.3. Відображення подій війни у роботах скульпторів України	45
Висновки	49
РОЗДІЛ 3 ПРОЄКТНА ЧАСТИНА РОБОТИ	52
3.1. Принти на тему війни з Росією.....	52
3.2. Принти шоперів.....	54
3.3. Концептуальне вирішення проєкту.....	55
3.4. Структурні елементи та технічне виконання проєкту	57
Висновки	59
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	60
ДОДАТКИ.....	64
Додаток А.....	65
Додаток Б	67
Додаток В.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПЕРШОДЖЕРЕЛ	70

ВСТУП

Актуальність теми. Зважаючи на те, що у нашій країні зараз війна, може здатися, що мистецтво відходить на другий план, але це не так. У першу чергу, мистецтво сьогодні несе не просто естетичну функцію, а й інформативну. Воно дає можливість сприймати інформацію про жахи війни не так травмуюче для нашої психіки, розповідати всьому світу нашу історію за допомогою об'єкта мистецтва та емоцій, які він викликає, оскільки наш мозок краще запам'ятовує емоції, ніж текст.

Президент України Володимир Зеленський знайшов час аби звернутися з промовою до учасників Венеційської бієнале. Наголосивши, що мистецтво має унікальні властивості донести те, що неможливо передати словами. Це надзвичайно важливе і точне визначення. Воно демонструє, що Україна є насправді цивілізованою європейською країною.

Війна між Росією та Україною, що почалася в 2014 році мала глибокий вплив на політичну, соціальну і культурну ситуацію нашої країни. Україна зіткнулася з тривалою військовою та політичною агресією з боку Росії, яка призвела до анексії Криму, тривалої війни на сході України. Попри те українські художники та дизайнери стали потужною силою культурного опору країни російській агресії.

Актуальність роботи полягає в необхідності вивчення ролі українських художників і дизайнерів у боротьбі з російською агресією, вивчати способи, які вони використовували, щоб кинути виклик російській пропаганді. Показувати як вони просуvalи українську ідентичність і культуру, а також відстоювати права людини та демократичні цінності. Аналіз роботи провідних художників і дизайнерів, а також вивчення ширшого культурного ландшафту в Україні, дає можливість забезпечити глибше розуміння ролі мистецтва та дизайну в політичному опорі та сили культурного вираження в часи кризи.

Мистецтво завжди давало якийсь відпочинок, віддушину нашому народу від тяжких реалів, оскільки український народ має дуже багату культурну

спадщину, якби Росія не намагалася її знищити, принизити її красу та значення. Тому тема дипломної магістерської роботи є актуальною.

Завдяки цьому дослідженню ми можемо отримати уявлення про те, як митці та дизайнери можуть сприяти політичним рухам і надихати на соціальні зміни, а також про те, як їхня робота може впливати на культурний і політичний ландшафт нації.

Мета дослідження. Показати роль дизайнерів-графіків та художників України у боротьбі з російською агресією.

Мета магістерського дослідження визначає такі завдання:

- проаналізувати сучасний стан наукової розробки теми, з'ясувати специфіку й інформативні можливості джерельної бази;
- з'ясувати функції дизайну та мистецтва під час війни;
- розкрити патріотичний зміст муралів під час війни;
- простежити відображення російсько-української війни у роботах скульпторів України;
- дослідити тематику поштової графічної продукції під час російсько-української війни;
- розробити принти, що відбивають події російсько-української війни

Об'єкт дослідження. Мистецтво і дизайн у часи російсько-української війни.

Предмет дослідження. Творчість українських художників та дизайнерів-графіків періоду російської агресії.

Методи дослідження. Використання культурологічного підходу в зумовлене багатовимірністю об'єкта й предмета, для різноаспектного дослідження яких необхідні системність та міждисциплінарність. Окрім того, використано аналітичний, описовий, порівняльний, метод проектування в роботі.

Наукова новизна полягає в тому, що на підставі ґрунтовного дослідження. Уперше:

- сформульовано культурологічну проблему щодо ролі дизайнерів-графіків та художників України у боротьбі з російською агресією;
- систематизовано провідних роботи провідних скульпторів України на тему російсько-української війни.

Дістало подальшого розвитку:

- обґрунтування патріотичного змісту муралів під час війни;
- вивчення поштової графічної продукції під час російсько-української війни.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів.

Результати магістерського дослідження можна використати в різних сферах гуманітарного знання. Теоретична значущість дослідження полягає в розкритті ролі дизайнерів-графіків та художників України у боротьбі з російською агресією.

Апробація результатів дослідження. Матеріали дослідження опубліковано у збірнику конференції «Синергія науки і бізнесу у повоєнному відновленні Херсонщини». Основні засади роботи викладені у публікації «Національні парки, як вид екологічного туризму у контексті проблеми замінування територій Херсонської області».

Структура роботи зумовлена її метою й дослідницькими завданнями. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел.